
HRVATSKA FILOLOGIJA 1979. i 1980. GODINE

Stjepko Težak

Naslov je donekle neprecizan jer ovaj izvještaj ne obuhvaća cijelu 1979. godinu, nego samo one podatke iz te godine koji se nisu našli u referatima S. Babića *Stanje slavistike u SR Hrvatskoj* (»Jezik«, 1979/80, br. 2—3) i A. Stamača *Znanost o književnosti danas u Hrvatskoj* (»Umjetnost riječi«, 1979, br. 4). Ne težeći za iscrpnošću, završenošću i savršenošću, kao ni za dosljednom kritičkom akribijom, nastojat ću samo upozoriti na djela i zbivanja koja svjedoče o opsegu, dometima i usmjerenostima filološke djelatnosti u SR Hrvatskoj u navedenom razdoblju.

Započet ću s djelatnošću Hrvatskoga filološkog društva, i to ne samo zbog prigodne jubilejske uljudnosti, nego i zato što je to u izdavačkom smislu najplodnija godina ovoga društva. Znanstvena biblioteka HFD dobiva u 1980. lijepu prinovu od pet knjiga:

Eugenija Barić, *Imeničke složenice neprefiksalne i nesufiksalne tvorbe*; Marica Čunčić, *Stilematika Kolarove proze*; Dunja Fališevac, *Hrvatska srednjovjekovna proza*; Dubravka Ugrešić, *Nova ruska proza*;

Iz naslova navedenih knjiga naziremo da se pomalo popunjavaju praznine u našim filološkim disciplinama, ali je još značajnije to što ta biblioteka omogućuje mladim znanstvenicima brži put do prve znanstvene knjige.

Peta knjiga ove biblioteke jest *Spomenica Hrvatskog filološkog društva*, za koju je tridesetogodišnju povijest HFD-a napisao Zdenko Škreb.

Jezične znanosti

Smatram da neću pretjerati ako dovršetak dvaju opsežnih dijelova velike znanstvene gramatike iz projekta Zavoda za jezik označim kao događaj od epohalne važnosti. Spremna je za tisak *Sintaksa hrvatskoga književnog jezika* Radoslava Katičića i *Tvorba riječi u hrvatskomu književnom jeziku* Stjepana Babića.

Za daljnja istraživanja povijesti hrvatskoga književnog jezika nezaobilazne su *Jezičnopovijesne rasprave* Josipa Vončine (Liber, 1980). On je prvi upozorio na karakteristike zajedničke nizu pisaca tzv. ozaljskoga književnog kruga, čiji je jezik pod povoljnijim povijesno-političkim okolnostima mogao postati osnovicom hrvatskoga književnog jezika.

Iako djelomično poznata, jer su pojedini dijelovi već objavljeni u periodicima, *Gramatika govora* Branka Vuletića kao cjelina prva je te vrsti u nas i bit će, bez dvojbe, snažan poticaj da se u eri dominacije audiovizualnih komunikacijskih medija osobita briga posveti istraživanju govorenog jezika.

Nastavlja se rad na *Općem lingvističkom atlasu*. Dalibor Brozović, Božidar Finka i Antun Šojat izradili su dosad deset karata.

Od tekstova objelodanjenih u periodicima izdvajam posthumni *Priilog za kvantitetu u hrvatskom jeziku* Stjepana Ivšića objavljen u 376. knj. Rada JAZU (1979) u redakciji Božidara Finke. U istoj su knjizi Rada objavljene i rasprave *Jezik Uilima Korajca* Miroslava Čižmeka i *Jezik narodne balade Asanaginice* Mate Šimundića.

Vrijedno je zabilježiti da se i izdavači nefiloloških usmjerenosti povremeno okreću k filološkim temama, pa zaslužuju pohvalu »Školske novine«, koje će uskoro izdati dva jezična djela: *Jezik Janka Leskovara* Ivana Sovića i *Sto jezičnih savjeta* Ivana Brabeca. Budući da je među hrvatskim književnicima popriličan broj učitelja, a ne obilujemo monografijama o jeziku pojedinih pisaca, možemo poželjeti da »Školske novine« Sovićevoj knjizi pridruže još koju sličnu, npr. *Jezik S. S. Kranjčevića* (F. H. Kiša, V. Kaleba i dr.).

Osobito korisnim i zanimljivim smatram pothvat Senjskog muzejskog društva, koje je objavilo fototipski pretisak *Spovidi općene* (tiskane 1496. u Senju) u redakciji Branka Fučića i Anice Nazor, a odmah zatim i kritičko izdanje te inkunabule u latiničkoj transkripciji s uvodom, rječnikom i redakcijom Anice Nazor. Od te vrijedne glagoljičke inkunabule, s divnom čakavštinom, sačuvan je jedan jedini primjerak.

Velik je doprinos lingvističkoj grani naše filologije *Rusko-hrvatski ili srpski frazeološki rječnik* u dva sveska, u redakciji Antice Menac a u izdanju Školske knjige (1979. i 1980). Autori tog pothvata (Antica Menac, Tatjana Korać, Milenko Popović, Miho Skljarov, Radomir Venturin i Renata Volos) objavili su i zbirku radova *Iz frazeološke problematike* u izdanju Zavoda za lingvistiku Filozofskog fakulteta u Zagrebu (1980).

Pozdraviti nam je i *Ukrajinsko-horvatskij abo serbskij i Hrvatsko ili srpski — ukrajinski rječnik*, kojem su autori A. Menac i A. P. Koval', jer je njime popunjena jedna neugodna praznina u hrvatskoj leksikografiji.

U Školskoj knjizi upravo se priprema za tisak i *Frazeološki rječnik hrvatskog ili srpskog jezika* Josipa Matešića.

U izdanju SN »Liber« izišao je *Uvod u lingvistiku* Pavla Tekavčića i *Historische Grammatik des Deutschen* Stanka Žepčića za potrebe studija njemačkog jezika (1980).

Bogata je i dijalektološka aktivnost. Upravo je izašla 5. knj. *Hrvatskoga dijalektološkog zbornika*, koja u prvom dijelu donosi 16 referata sa znanstvenoga skupa *Čakavsko narječje*, a u drugom opsežnu raspravu *Ozaljski govor* (kojoj je autor podnositelj ovoga izvještaja). Posebnu pozornost zavređuje *Karta čakavskoga narječja* Božidara Finke i Milana Moguša, koji su na nov i znanstveno najprihvatljiviji način dali geografsku sliku čakavštine na sinkronijskoj razini.

Tiska se 6. knj. *Hrvatskoga dijalektološkog zbornika* s referatima sa znanstvenog skupa *Kajkavsko narječje*, a priprema se građa za 7. knjigu s referatima sa znanstvenog skupa *Štokavsko narječje*.

Nastavlja se rad na *Hrvatsko-srpskom dijalektološkom atlasu*, za koji su u ovom razdoblju ispitani punktovi u Žumberku (S. Težak: Radatovići), oko Kalnika (M. Lončarić: Kalnik, Vaška i Osek) i u Čazmi (V. Zečević: Marinec i Bosiljevo, kajkavska i štokavska Čazma).

U »Čakavskoj riči« 1979, br. 2 tiskano je nekoliko dijalektoloških radova: *O šepurinskom govoru* Ante Kursara, *O Iškom kralju i njegovu jeziku* B. Finke, *Rječnik Iškog kralja* Šime Kulišića i *Narodni pomorski nazivi u hvarskoj općini* Jurja Kulišića.

U »Narodnoj umjetnosti«, Zavoda za istraživanje folklora knj. 17, 1980, objavljen je rad B. Finke *O zlarinskom govoru* kao i radovi Olinke Delorka i Ljiljane Marks o zlarinskoj usmenoj poeziji i prozi.

U *Radovima Zavoda za slavensku filologiju* tiskana je rasprava *Sjeverni govori čakavsko-kajkavskoga međunarječja u karlovačkom četveroriječju* S. Težaka.

U JAZU je pokrenuto pitanje izrade kajkavskog i čakavskog dijalektološkog zbornika. Predat će se u tisak prvi svezak *Kajkavskog rječnika*.

Znanost o književnosti

Uz već navedene knjige Znanstvene biblioteke HFD, kao vrijedne rezultate književnoznanstvenog rada treba zabilježiti sljedeće:

Izašlo je šest knjiga XII kola edicije *Pet stoljeća hrvatske književnosti*, i to:

Mirko Božić (red. Š. Vučetić), *Ivo Frangeš* (red. A. Flaker), *Živko Jeličić* (red. V. Pavletić), *Iso Kršnjavi — Iso Uelikanović — Živko Bertić — Joza Ivakić* (red. M. Vaupotić), *Slavko Mihalić* (red. V. Pavletić), *Ivan Raos* (red. S. Novak).

Pojavilo se šest knjiga *Sabranih djela Ksavera Šandora Đalskoga* s predgovorom M. Šicela, u redakciji S. Novaka i Š. Vučetića (HGZ, 1980).

U ediciji *Splitski književni krug* započeto je tiskanje sveukupnih djela Marka Marulića. 1979. izašla su dva sveska.

U Splitu su tiskani i zbornici s radovima sa znanstvenih skupova na *Danima hvarskoga kazališta: XIX stoljeće* (1979) i *Moderna* (1980).

Objavljen je i lijep niz svezaka književnokritičke, književnopovijesne i esejističke literature, koji, svaki posebice, zaslužuju opširniji osvrt, ali ih ovdje mogu samo nabrojiti.

Zvonimir Bartolić, *Sjevernohrvatske teme*, Zrinski, Čakovec 1980; Rafo Bogišić, *Književne rasprave i eseji*, Čakavski sabor, Split 1979; Željka Čorak, *Lanjski snijezi*, Nakladni zavod MH, 1980; Marin Franičević, *Rasprave o stihu*, Čakavski sabor, 1979; Nikica Kolumbić, *Hrvatska književnost od humanizma do manirizma*, Nakladni zavod MH, 1980; Zoran Kravar, *Struktura baroknog opisa*, Liber, 1980; Nikola Miličević, *Riječ u vremenu*, Mladost, 1981; Ivan Mimica, *Otvorenost stvaranja*, Čakavski sabor, 1979; Dragan Mucić, *Krleža i Osijek*, Pedagoški fakultet Osijek, 1979; Slobodan P. Novak, *Učistrak i dubrovačka tragikomedija*, Čakavski sabor, Split 1979; Dubravka Oraić, *Pejzaž u djelu A. G. Matoša*, Nakladni zavod MH, 1980; Pavao Pavličić, *Rasprave o hrvatskoj baroknoj književnosti*, Čakavski sabor, Split, 1980; Ivan Slamnig, *Hrvatska versifikacija*, Liber, 1980; Ante Stamać, *Ogledi*, Nakladni zavod MH, 1980.

Nakon znanstvenog skupa u Sinju 1979. u Splitu je tiskan i zbornik radova o književnim značajkama I. Lovrića (1980).

Posebno ističem divot-izdanje kojim je Zavod za književnost i teatrologiju obilježio 75. obljetnicu života i 50. obljetnicu pjesnikovanja svoga bivšeg upravitelja i znanstvenog voditelja: *Dragutin Tadijanović*. Zbornik radova o pjesniku, nastalih u rasponu od 1932. do 1980, sadrži preko 80 tekstova od 75 autora. To je impozatno književnokritičko i književnopovijesno svjedočanstvo o jednom pjesničkom životu i o jednom pjesničkom opusu, a donekle i posredna obavijest o značajkama hrvatske književne misli u jednom prilično burnom polustoljeću. Zbornik, s potpunom Tadijanovićevom bibliografijom, uredili su Jure Kaštelan, Marijan Matković i Nedjeljko Mihanović.

Vrijedan su prinos hrvatskoj znanosti o književnosti, a ujedno i lingvistici, dva izdanja Zavoda za lingvistiku Filozofskog fakulteta u Zagrebu: *Kompjuterska konkordancija Marulićevih djela M. Moguša* i Ž. Bujasa (1980) i *Kompjuterska konkordancija Karnarutićevih djela*, istih priređivača (1981).

Budući da dijelom zadiru i u književno-jezičnu problematiku, spominjem još *Povijest Dubrovnika* Vinka Foretića (Nakladni zavod MH, 1980) i *Enciklopediju hrvatske povijesti i kulture* (Školska knjiga, 1980).

Dugo zanemarivana, u posljednje vrijeme postaje sve češćim predmetom znanstvenih istraživanja i književnost za djecu. Nekadašnjem maćuhinskom odnosu prema tom književnosnom području u dobroj je mjeri kumovalo samo činjenično stanje: premalo je bilo dometa na umjetničkoj razini najboljih priča Ivane Brlić-Mazuranić koji bi pobudili radoznalost književnih znalaca. Čak i pjesnici nadarenosti jednoga Ivana Gorana Kovačića obično bi zatajili kada bi se laćali pisanja za djecu. Prevladavala je literarizirana pedagogija ili pedagogizirana literatura, koja je jedva što zajedničko imala s umjetnošću. Ipak, u novije vrijeme svjedoci smo nastajanja sve većeg broja književnih djela na-

mijenjenih djeci, kojima se ne može odreći manja ili veća umjetnička vrijednost. Osim toga postalo je jasno da je dječja knjiga najčitanija knjiga, prema tome i veoma konjunkturna, trgovački probitačna, pa je nužan znanstveni pristup tom fenomenu kako bi se izostrili i pedagoški i estetski kriteriji koji se mogu ponuditi roditeljima, odgajateljima i nastavnicima kao putokaz u odabiru štiva na kojem se stječu prve osjetljivosti za umjetnost riječi. Nakon *Dječje književnosti i Hrvatske dječje književnosti do kraja 19. st.* Milana Crnkovića, koje su u nas prvi ozbiljni pokušaji da se knjiga za djecu vrednuje sustavno isključivo po književnoumjetničkim kriterijima i u skladu s dostignućima suvremene znanosti o književnosti, pojavile su se i knjige Ivana Zalara *Dječji roman u hrvatskoj književnosti* (Školska knjiga, 1978) i *Suvremena hrvatska dječja poezija* (ŠK, 1979), gdje je autor prikazao razvojnu crtu, tematske usmjerenosti, ideološka opredjeljenja i estetske domete hrvatskog pjesništva i pripovjedaštva namijenjenog najvjernijim poklonicima knjige, tim — kako Zalar napisa — možda posljednjim Mohikancima ljubavi za knjigu.

U tom kontekstu valja istaknuti i *Sunčevu livadu djetinjstva* Jože Skoka, koncepcijski originalnu antologijsku čitanku hrvatskoga dječjeg pjesništva, u kojoj izabrane pjesme ne prate samo podaci o autoru nego i ocjene kritičara i kraći autorovi književnokritički eseji.

Za potrebe pedagoškog smjera usmjerenog obrazovanja Zvonimir Diklić i Ivan Zalar su sastavili koncepcijski i metodički moderno strukturiranu i prvu te vrste *Čitanku iz dječje književnosti* (ŠK, 1980).

Ne smije se zaobići ni zbornik *Nazorovo stvaralaštvo za djecu u svjetlu suvremene kritike i metodike* (uredio I. Zalar, ŠK, 1979), u kojem su književni kritičari i teoretičari, metodičari i pedagozi, prilazeći Nazorovu stvaralaštvu za djecu s različitih stajališta, osvjetljujući ga s raznih strana, nastojali utvrditi što je ostalo živo i trajno u našoj književnoj baštini od tog Nazorova stvaralaštva.

Problematika književnosti za djecu redovito je na tematskom reperuaru časopisa »Umjetnost i dijete«.

Udžbenici i metodički priručnici

Poznato je da su gotovo sve naše gramatike zapravo školske, ili prema klasifikaciji Falka S. Johnsona — didaktičke gramatike. Prvu hrvatsku gramatiku *Institutiones linguae illyricae* Bartol Kašić namjenjuje pitomcima isusovačkog kolegija (Rim, 1604), a svoju *Novu ričoslovicu iliričku* (Trst, 1812) Šime Starčević poklanja »mladosti krajičnoj«. Adolfo Veber piše svoju *Slovnicu hrvatsku za srednja učilišta*. I dok su ta stara izdanja relativno često u žarištu filoloških interesa, gramatički udžbenici novijeg doba, koji doduše nisu uvijek cjelovite gramatike, ali su pisani s istom svrhom: da budu jezični vodiči onima koji takve vodiče trebaju — olako izmiču pozornosti jezikoznanstvenoga kritičkog prosuđivanja. Možda i u većoj mjeri to vrijedi za lingvometodičku i književnometodičku literaturu. Iako je metodika nastave jezika i književnosti

usmjerena i na filološke probleme, jer teorija nastave književnosti nije drugo do teorija recepcije književne umjetnine usredotočena na čitateljstvo osnovnoškolske i srednjoškolske dobi, a teorija nastave jezika u dobroj je mjeri teorija jezične komunikacije prilagođena odgojno-obrazovnim potrebama mladih naraštaja.

U posljednjih petnaestak godina hrvatski su metodičari objavili lijep niz djela, koja su znatno pridonijela osuvremenjivanju i usavršavanju nastave jezika i književnosti ne samo u hrvatskim nego i u jugoslavenskim relacijama.¹ Zbog veza po srodnosti sa znanstvenom orijentacijom zagrebačkih lingvističkih i književnoznanstvenih djelatnika nerijetko dobivaju etikete zagrebačke metodičke škole. Tomu je pridonijela i »Suvremena metodika nastave hrvatskog ili srpskog jezika«, časopis za nastavu hrvatskog ili srpskog jezika, književne, scenske i filmske umjetnosti.

U razdoblju koje je obuhvaćeno ovim referatom objelodanjena je *Gramatika u osnovnoj školi* pisca ovih redaka. U tom se metodičkom priručniku na zasadama suvremene lingvistike, komunikologije i lingvističke metodike utvrđuje svrha, načela, oblici, metode i drugi problemi nastave prvog standardnog jezika.

Praktični metodički prilog nastavi hrvatskoga ili srpskog jezika dala je i Zdenka Gudelj-Velaga svojom knjigom *Učinak različitih izvora znanja u nastavi hrvatskog ili srpskog jezika* (Rijeka, 1979).

Značajnu pomoć nastavnicima u praksi za njegovanje kulture govornog interpretiranja umjetničkog teksta pruža Novak Novaković opsežnom knjigom *Govorna interpretacija umjetničkog teksta* (ŠK, 1980).

Toj svrsi poslužiti će i dva zbornika Jože Skoka: *Zbornik recitacija* (ŠK, 1979) i *Zbornik igrokaza* (ŠK, 1980).

U tisku je *Roman u sustavu problemske nastave* Rasime Kaić i *Roman u odgoju i obrazovanju* Vlade Pandžića.

Od najnovije udžbeničke literature spominjem *Književnost 4*, čitanku za srednje škole D. Rosandića i M. Šicela te *Književnici 20. stoljeća* I. Krtalića i P. Prpića.

Prijevodni

Treba zažaliti što je u našoj Republici prilično zanemareno prijevodno filološko izdavaštvo, pa npr. Zagreb znatno zaostaje u tom pogledu za drugim jugoslavenskim središtima. Ako se izuzmu prijevodi objavljeni

¹ Navodim samo nekoliko od takvih djela: Z. Diklić, *Književni lik u nastavi*; Mirjana Prebeg-Vilke, *Uvod u glotodidaktiku*, D. Rosandić: *Nastava hrvatskosrpskog jezika i književnosti*, *Metodičke osnove suvremene nastave hrvatskog ili srpskog jezika i književnosti u srednjoj školi*, *Književnost u osnovnoj školi*, *Pismene vježbe*; S. Težak: *Interpretacija bajke*, *Film u nastavi hrvatskosrpskog jezika*, *Prilozi interpretaciji lirске pjesme*, *Literarne, novinarske, recitatorske i srodne družine*, *Govorne vježbe*.

u periodicima i zbornicima, malo je značajnije književnoznanstvene i jezikoslovne literature prevedeno u SR Hrvatskoj.²

Činilo se da će »Školska knjiga« sustavno izdavati takvu literaturu kad su se pojavili prijevodi: Renzo Titone, *Primijenjena psiholingvistika* (1977) i Augusto Ponzio, *Jezična proizvodnja i društvena ideologija* (1978), ali dosad je ostalo samo na tom. Ipak, u razdoblju o kojem je riječ pojavilo se nekoliko prijevoda koje nećemo mimoći. Tu je u prvom redu poznato djelo Louisa Hjelmsleva, *Prolegomena teoriji jezika* u prijevodu Ante Stamaća, s predgovorom i u redakciji Mirka Petija (GZH, 1980). Vrijedi spomenuti i prijevod djela poljskog slavista Jana Vierzbickog, *Miroslav Krleža* (Liber, 1980).

Iako to nije prvi prijevod na naš jezik, jer prvi hrvatski prijevod *Pančatantra* zahvaljujemo Matiji Antunu Reljkoviću (1767), koji nije imao jačeg odjeka u hrvatskoj kulturi jer je objavljen tek sto godina nakon svog postanka u Reljkovićevim *Sabranim djelima*, vrijedno je spomena Naprijedovo izdanje (1980) *Pančatantra*, tog najslavnijeg i najpopularnijeg djela indijske pripovjedačke književnosti, u najstarijoj sačuvanoj recenziji Tantrākhyāyiki, u prijevodu, s predgovorom i tumačenjima Zdravke Matišić, i to stoga što je to prvi izravan prijevod iz sanskrta, nasuprot dosadašnjim koji su posredno prevedeni iz drugih prijevoda (arapskog, francuskog).

Premda se većina naših filologa služi onim svjetskim jezicima na kojima se pojavljuju najznačajnija jezikoznanstvena i književnoznanstvena djela (engleski, njemački, ruski, francuski), ipak ne treba potcijeniti važnost prijevoda koji su dostupniji širem krugu čitatelja (nastavnika i studenata koji vladaju jednim ili nijednim jezikom), a ne treba zanemariti ni prijevode s jezika koji ne pripadaju »velikoj četvorici«, ali na kojima se nudi i te koliko vrijednih ideja i znanstvenih novina, kao što smo vidjeli npr. u tematskom broju »Umjetnosti riječi« iz 1974, gdje nam se predstavila antologija poljske znanosti o književnosti pod naslovom *Književna komunikacija*.

Časopisi

Znanstveni časopisi treba da budu pouzdano i vjerno ogledalo rasta i napretka određene znanosti u danom trenutku. Mislim da to zaista i jesu hrvatski časopisi filološke usmjerenosti: »Filologija«, »Jezik«, »Umjetnost riječi«, »Književna smotra«, »Suвременa lingvistika«, »Croatica«, »Kronika«, »Čakavska rič«, »Slovo«, »Suвременa metodika«, »Strani jezici«, »Onomastica jugoslavica«, *Rasprave Zavoda za jezik, Radovi Zavoda za slavensku filologiju*. Pomažu im i drugi periodici, koji povre-

² Iako se u to uvjeriti ako provjerimo mjesta izdanja hrvatskih ili srpskih prijevoda najpoznatijih djela N. Chomskoga, P. Cressota, J. Fishmana, M. Foucaulta, R. Ingardena, J. Lotmana, R. Jakobsona, A. Martineta, O. Jespersena, V. Šklovskog i dr.

meno ustupaju rubrike ili pojedine brojeve filolozima (»Forum«, »Republika«, »Istra«, »Dometi«, »Dubrovnik«, »Mogućnosti«, »Zadarska revija«, »Revija«, »Narodna umjetnost«, »Umjetnost i dijete« i dr.). Filološki časopisi uglavnom su redoviti, ili gotovo redoviti, pa s radošću ističem da je »Umjetnost riječi« napokon prekinula s četverogodišnjim zaostajanjem i uhvatila korak sa svojim datumskim oznakama.

Napominjem da Kronika Zavoda za književnost i teatrologiju u br. 18 (1980) donosi *Početak ljetopisa Društva hrvatskih književnika i Bibliografiju izdanja DHK (DKH)* koju je izradio Dubravko Jelčić. *Rasprave Zavoda za jezik* posvećene su tridesetoj obljetnici toga Zavoda, pa uz ostalo donose i bibliografiju sadašnjih radnika Zavoda za jezik.

Posebno vrijedne rezultate postigao je projekt *Bibliografske osnove hrvatske književnosti*. U okviru tog projekta nastala je edicija »Croatica bibliografije«. Tijekom deset godina štampano je 24 sveska. Bibliografija se dijeli na retrospektivnu i tekuću bibliografiju. Jedan je broj posvećen teoriji bibliografije i nosi naslov *Croatica bibliografije — Teoretski prilozi* (1977). Zahvaljujući entuzijazmu autora pojedinih svezaka kao i profesora-recenzenata te uredništva, tekuća bibliografija postaje ažurna.

Znanstveni skupovi

Od znanstvenih skupova koji ozbiljnije pripomažu razvitak hrvatske filologije spomenut će značajnije.

Hrvatsko filološko društvo u suradnji s Centrom za kulturu i informacije organiziralo je 5. 6. i 7. studenoga 1980. *Dane Tina Ujevića*. Na trodnevnom skupu znanstvenici iz Zagreba, Ljubljane, Sarajeva, Zadra i Grenoblea podnijeli su preko dvadeset referata u kojima je veliko Tinovo pjesničko djelo osvijetljeno s različitih stajališta. Referati će biti objavljeni u »Croatici«.

U suradnji s Prosvjetno-pedagoškom službom Zagreba organizirano je dvodnevno savjetovanje o položaju nastave hrvatskog ili srpskog jezika u srednjoj školi, u kojem su sudjelovali filolozi (P. Matvejević, V. Anić, J. Silić, S. Babić), metodičari (D. Rosandić, Z. Diklić, R. Kaić) i srednjoškolski nastavnici (Đurica Vinja, Ante Nazor, Mirjana Venturin, Ivan Rodić i dr.).

Odbor za dijalektologiju Razreda za filologiju JAZU organizirao je trodnevni znanstveni skup (17—19. travnja 1980) o štokavskom narječju. Tridesetak referenata iz Jugoslavije, Poljske, Austrije, Njemačke i Švicarske izlagalo je problematiku iz ovih tematskih područja: *Geneza, klasifikacija i strukturne osobine štokavskog narječja, Granice štokavštine i njezinih dijalekata u hrvatskoj prošlosti i sadašnjosti, Štokavština u kontaktima, Štokavština u svjetlu onomastičke građe, Štokavština kao jezik pismenosti i književnosti u sadašnjosti i prošlosti*. Četvrti znanstveni skup bit će posvećen dijalektološkoj geografiji i leksikografiji.

Odbor za onomastiku Razreda za filologiju JAZU organizirao je u listopadu 1979. III. jugoslavensku onomastičku konferenciju u Dubrovniku.

Održan je simpozij u povodu obljetnice Joakima Stullija i niz kulturnih i znanstvenih priredaba posvećenih lingvistu Petru Skoku (JAZU, 1981) te književnicima Dragutinu Tadijanoviću i Dobriši Cesariću. Pripremaju se znanstveni skupovi povodom obljetnica Antuna Barca i Augusta Šenoa. (O Antunu Barcu u međuvremenu je od 6. do 9. travnja 1981. održan simpozij u Opatiji, op. ur.)

Uspješno su organizirani *Dani hvarškoga kazališta* u listopadu 1980.

U srpnju i kolovozu održan je IX seminar Zagrebačke slavističke škole koji je polazio 101 sudionik iz 20 europskih zemalja, iz SAD, Kanade, Egipta, Australije i Japana. Pedesetak naših i inozemnih slavista i drugih znanstvenika obrađivalo je slijedeće velike teme:

Razvoj hrvatske leksikografije,
Ivan Mažuranić,
Suvremeni hrvatski roman,
Suvremene jugoslavenske književnosti,
Civilizacijske i društveno-političke teme,
Održan je i simpozij *Fuga Krležiana*.

Veliki interes stranih slavista za seminare Zagrebačke slavističke škole svojevrсна je obveza i našem društvu da tu aktivnost ne samo podrži nego i unaprijedi.

Valja na kraju pozdraviti i početak djelovanja još jednog značajnog filološkog punkta — *Informacijske baze za slavistiku pri Nacionalnoj biblioteci*, čiji je rad vidljiv i na izložbi u auli i u katalogu *Rad stoljeća hrvatske filologije*, koji je sastavljen za ovu prigodu. Suradnja s filološkim katedrama, društvima i časopisima ne samo u SR Hrvatskoj i u SFR Jugoslaviji, nego i u Europi, štoviše u cijelom svijetu, jedna je od glavnih zaokupljenosti radnika ove Baze. Okupljanje svih slavističkih snaga njihov je cilj, a to je ono što ih povezuje s tradicijom naše slavistike, sa svim značajnim slavistima od Jagića do danas.

Premda u navedenom razdoblju ne možemo navesti takav epohalan događaj kao što je bio završetak velikog Akademijina *Rječnika* ili objavljivanje Skokova *Etimološkog rječnika hrvatskoga ili srpskog jezika*, možemo ipak sa zadovoljstvom ustanoviti da je i taj kratki vremen-ski odsječak bogat opsežnim i značajnim filološkim ostvarenjima. Cinjenica je da se posljednjih godina objavljuje više književnoznanstvenih i jezikoslovnih djela nego ikada prije. Rekao bih da je razlog u tom što su i mlađe i starije generacije poslenika na njivi filologije, danas brojnije nego ikada, dostigle onaj stupanj zrelosti na kojem i treba očekivati mnogo plodova. Ne smijemo ipak smetnuti s uma da je i naše društvo dostiglo stupanj razvitka na kojem se ne dovode u pitanje materijalna ulaganja u napredak filoloških znanosti. Nadajmo se da nas trenutačna privredna kriza neće zaustaviti u tom zaletu.